

Päijät-Hämeen liiton tavoitteet hallitusohjelmaan 2023–2027

Maakuntahallitus 13.6.2022. Tavoitteita päivitetään edelleen, eivätkä ne ole keskenään tärkeysjärjestyksessä.

Päijät-Häme on yli 200 000 asukkaan maakunta keskellä eteläistä Suomea, pääkaupunkiseudun tuntumassa. Olemme Suomen paras urheilun kansainvälisissä suurtaapahtumissa. Päijänteen vesistö Järvi-Suomen porttina ja Salpausselän harjut tarjoavat ainutlaatuiset puitteet matkailuun ja arjen elämyksiin.

Meillä on maan parasta ympäristöalan koulutusta ja tutkimusta, monipuolista ja modernia teollisuutta sekä strategisesti erinomainen sijainti. Lahti, Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021, on maakunnan keskus. Kestävä kehitys toimii kehityksenä koko maakunnan kehittämiseksi.

Päijät-Hämeen tulevaisuuden kannalta tärkeää on alueen vetovoiman lisääminen, jalostusarvon kasvattaminen tuotannossa ja uusien kasvualojen vahvistaminen. Saavutettavuuden parantaminen, osaamistason nostaminen ja siirtymä vihreään teknologiaan ovat meille avaimia tulevaisuuteen.

Kuntien rahoitus turvattava

Valtio vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastuspalvelujen järjestämisen kustannuksista sovittu hyvinvointialueilla. Kunnille ei voi asettaa lisää tehtäviä ilman tehtävien asianmukaisen hoidon edellyttämää rahoitusta.

Päijäthämäläisten hyvinvointi on monilta osin heikompaa valtakunnalliseen tasoon verrattuna. Työttömyys, matala koulutustaso, heikko taloudellinen tilanne, syrjäytyminen ja ongelmien kasautuminen vaikuttavat ihmisten elintapoihin, terveyteen ja hyvinvointiin.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden, vaikeasti työllistyvien, nuorisotyöttömien ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on valtakunnan tasoa korkeampi. Tarvitsemme tukea työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten, aikuisten ja osatyökykyisten työelämän ja koulutuksen rakentamiseksi. Valtion tukea tarvitaan myös hyvissä ajoin ennen TE-24 uudistuksen voimaantulua vuonna 2024.

Hyvinvointialueen uudistus ja TE-uudistus tulee toteuttaa kuntien rahoitusasema turvaten. Yhdyspintojen, verkostojen toimivuutta ja maakunnallista HYTE-työtä kehitettävä edelleen.

Resursseja tutkimukseen ja koulutukseen

Pula osaavasta työvoimasta on koko Suomen ongelma. Se rajoittaa yritysten kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä ja näin ollen se myös haittaa Suomen kilpailukykyä. Valtion on osaltaan toteutettava ja tuettava osaamista, TKI:ta sekä työllisyyttä edistäviä toimia.

Päijät-Hämeessä sekä toisen- että korkeakouluasteen koulutuspaikkojen määrä ja riittävyys ovat avainasemassa osaajapulaan vastaamisessa. Alueen koulutustason ja kilpailukykyyn parantamiseksi Lahteen tarvitaan lisää AMK- ja yliopistotasosta tutkimus- ja koulutusta. Korkeammin koulutetut työntekijät tuovat myös lisäarvoa yrityksille. Toisen asteen resurssit Koulutuskeskus Salpaukselle tulee olla riittävät.

Valtion tulisi tukea LUT-yliopiston ja LAB-ammatti-korkeakoulun TKI- ja oppimisympäristöjen kehitystä Lahdessa. Alueella on vahva yhteinen tahtotila koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan suuntaamisessa kestäviin, vihreää siirtymää tukeviin ratkaisuihin ja niiden kaupallistamiseen.

LUT-yliopisto on laajentanut koulutus- ja tutkimustoimintansa Lahteen, jossa on myös Helsingin yliopiston ympäristöosaajien koulutusta. Koulutus- ja tutkimuskohteina ovat puhdas energia ja vesi, kiertotalous sekä kestävä liiketoiminta.

LAB-ammattikorkeakoulu on TKI-toimintaan perustuvaa koulutusta antava innovaatiokorkeakoulu, jonka tavoitteena on uudistaa työelämää ja työnteon tapoja. TKI-toiminnassa syntynyt osaaminen siirtyy suoraan opetukseen ja siten osaavan työvoiman kautta työelämän hyödyksi.

Alueen yritysten tarvitsema osaaminen edellyttää ratkaisuja myös lyhyemmällä aikavälillä. Ratkaisuja osaajapulaan voi löytyä yritysten tarpeisiin pohjautuvasta täsmäkoulutuksesta, sekä täydennys- ja muun- tokoulutuksesta.

Keskeinen osa osaavan työvoiman ja työllisyyden edistämistä on myös kansainvälisten osaajien houkuttelu ja englannin kielen vahvistaminen sekä opetuksessa että yrityksissä.

Päijät-Hämeen TKI-investoinnit suhteessa BKT:hen ovat vain reilun prosentin ja jäävät merkittävästi alle sekä kansallisen että EU-maiden keskiarvon. Siksi alueen yritysten ja osaamistoimijoiden TKI-resurssi- seja tulee lisätä kaikin tavoin.

Valtio tukee maakunnan koulutuksen, LUT ja LAB -konser- nien kasvua Lahdessa lisäämällä suora rahoitusta.

Kustannustehokkaat liikennehankkeet käyntiin

Päijät-Hämeen sijainti on strategisesti erinomainen. Sen maksimaalinen hyödyntäminen edellyttää rajal- listen resurssien kohdentamista vain kustannuste- hokkaisiin kohteisiin.

Korostamme nykyisen ratayhteyden parantamisen kannattavuutta suhteessa Itärataan (Porvoo-Kou- vola) ja siksi raideliikenteen osalta tulee keskittyä ny- kyisten jo olemassa olevien raideyhteyksien paranta- miseen, ml. Savonrata ja Karjalanrata.

Lentorata tulee olla kokonaisuudessaan merkittynä TEN-T ydinverkkoon. CEF-rahoituksen mahdollista- miseksi Pasila-Lentoaseman lisäksi väli Lentoasema- Kerava välin tulee olla merkittynä osaksi TEN-T ydin- verkkoa.

Valtatie 12 on Suomen yksi merkittävimmistä poikit- taisväylistä. Se on myös kansainvälinen päätieyhteys Länsi-Suomesta idän suuntaan ja Kotka-Haminan sa- tamaan, joka on teollisuutta ja kansainvälistä kaup- paa monipuolisesti palveleva suurin yleissatama Suo- messa. Lahti-Kouvola yhteysvälistä puuttuva Uusi- kylä-Tillolan rahoitus on varmistettava ja toteutus

aloitettava heti. Hanke on hyöty-kustannussuhteel- taan kannattava ja vuoden 2022–2029 investointioh- jelmassa tarpeelliseksi tunnistettu hanke.

Uusikylä-Tillola osuuden ohella valtatie 12 paranta- mista tulee jatkaa koko Tampere-Lahti-Kouvola vä- liillä. Valtatiellä 4 odotamme toimia matka-ajan ly- hentämiseksi ja pullonkaulojen poistamiseksi välillä Helsinki-Lahti-Jyväskylä. Valtatie 24 liikenteellisen toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi valta- tietä tulee merkittävästi parantaa tulevina vuosina välillä Lahti-Jämsä.

Päijät-Hämeen tavoitteena on varmistaa MAL-sopi- muksen pitkäjänteinen rahoitus. Uutena MAL-seu- tuna, Lahden kaupunkiseutu on sopinut

ensimmäisen kauden toimenpiteistä, jotka valtion väyläverkon osalta painottuvat maantieverkolle. Pi- dämme tärkeänä, että MAL-kaupunkiseutuja kohdel- laan tasavertaisesti. Korostamme myös pitkäjän- teistä poliittista sitoutumista Liikenne12-suunnitel- maan.

Tavoitteenamme edistää yhteistyötä Lahden seudun ja pääkaupunkiseudun välillä. Yhteisen lippujärjestel- män kehittäminen Lahden liikenteen, ja VR:n ja HKL:n kanssa tukee pendelöintiä pääkaupunkiseu- dulle. Lisäksi tulee kiirehtiä MAL-sopimukseen sisäl- tyvää seudullisen liityntäpysäköinnin kehittämistä, ml. uusi pysäköintilaitos Lahden matkakeskukseen. Toimet vähentävät liikenteen päästöjä, vahvistavat julkista liikennettä ja tukevat vihreää siirtymää kun- talaisten arkiliikkumisessa.

Sähköistyvä ilmailu on osa Päijät-Hämeen alueen sähköisen liikenteen klusteria. Vesivehmaan lento- kentän kehittämisellä edistetään alueen saavutetta- vuutta niin alan yritystoiminnan kuin ilmailun harras- tajiensa näkökulmasta.

Valtio keskittyy olemassa olevien ratayhteyksien paranta- miseen ja edistää Lentoradan toteuttamista koko maata palvelevana rataratkaisuna.

Vaikuttavuutta aluekehitykseen

Toistaiseksi rakennerahastojen kansallinen jako on toiminut tulonsiirtomekanismina Itä- ja Pohjois-Suomeen. Ennen seuraavaa rahoituskehyskautta, tulee Suomessa kansallisesti sopia kriteereistä, joiden perusteella alue- ja rakennerahoituksen kansallinen allokointi toteutetaan. Rahoitusta tulee kohdistaa Suomessa alueille, joissa sen suhteellinen vaikutus on suurin.

Päijät-Hämeen seutu tarjoaa erinomaiset sijoittumismahdollisuudet liiketoiminnalle, asumiselle ja etätyölle. Rakennamme reilua ja vihreää siirtymää ja autamme heikommin toimeentulevia olemaan mukana kehityksessä ja muutoksessa. Kaikkea toimintaamme yhdistää kestävyden periaate.

Ympäristöklusterin, kiertotalouden ja vihreän siirtymän tavoitteissa on edetty hyvin.

Pidemmältä ajalta kertynyttä ympäristöosaamista sekä ympäristöpääkaupunkivuoden toimintaa tulee edelleen jatkaa ja kehittää. Kestäviin ratkaisuihin, sähköiseen liikenteeseen ja vihreään siirtymään liittyvä liiketaloudellinen näkyvyys on hyödynnettävä ja mainetekoja jatkettava.

Muita vahvoja kehitys- ja kokeilualustoja ovat viljaklusteri, vetytalous, sekä uusiutuviin energioihin liittyvä tutkimus.

Yksi alueen keskeisistä vetotekijöistä liittyy urheiluun. Niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin tärkeitä kehityskohteita ovat KymiRing ja Lahden valtakunnallinen talviurheilukeskus tai uudistuva Kisa-puisto. Niiden kehittämiseen ja potentiaalini täysimääräiseen tarvitaan kansallisia resursseja.

Lahden seudun kehittämissyhtiön LADEC:in ja Lahti Regionin rooleja tulee vahvistaa alueen elinkeino, matkailu ja vetovoimamarkkinoinnissa. Alueella rakentuu Salpausselkä Unesco Global Geopark, joka tukee harjujen, metsien ja vesistöjen kestävä matkailua.

Jatkossa myös kulttuuritoiminta ja alueen toimijoiden verkostojen vahvistaminen otetaan vahvemmin huomioon maakunnan hyvinvointiympäristön kehittämisessä.

Alue- ja rakennerahoitusta tulee kohdistaa Suomessa alueille, joissa sen suhteellinen vaikutus on suurin.

Elinvoimaa tukevaa ilmastopolitiikkaa ja maankäyttöä

Maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL- sopimuksen toimenpiteillä luodaan edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle ja liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamiselle ja kehittämiselle. MAL-kaupunkiseutuja tulee kohdella tasavertaisesti ja rahoitusta kohdentaa yhdenvertaisesti.

Oikeusvaikutteinen maakuntakaava tarvitaan edelleen ohjaamaan maakunnan rakennetta ja tukemaan sen toiminnallisuutta.

Tavoitteenamme on edistää vähähiilistä ja kestävää yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää, parantaa elinympäristön viihtyisyyttä ja sosiaalista kestävyttä sekä mahdollistaa sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus.

Hallituksen tulisi tarjota ratkaisuja, jotka tehostavat kaavoitus- ja lupaprosesseja ja parantavat ennakkoavaa kaavoitusta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti kunnianhimoisena edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Lahden kaupungin tavoitteena on hiilineutraalius jo vuonna 2025. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Toimintamme on ennakoivaa, ratkaisuhakuista ja tavoitteellista.

Lahden kaupunki oli ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina vuonna 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunki. Lahden seutu jatkaa aktiivisesti näiden ympäristökaupunkiteemojen kehittämistä.

Ilmasto- ja ympäristötyössä pyrimme turvaamaan maakunnan hyvälaatuiset pohja- ja pintavedet. Käytämme jatkuvan metsäkasvatuksen menetelmiä, kasvatamme suojelualueita ja kehitämme hiilikompensaatiota. Huomioimme ilmastotyössä niin virkistykelliset, suojelu- kuin taloudellisetkin näkökulmat.

Johtavassa ympäristömaakunnassa kiertotalouden, sähköisen liikenteen, energiatuotannon ja uudenlaisten palvelujen ja tuotantomenetelmien ratkaisut vahvistavat kansallisia ilmasto- ja kestävyystavoitteita.

Valtio tukee kestäviin ratkaisuihin, sähköiseen liikenteeseen, vihreään siirtymään ja uusiutuviin energiamuotoihin liittyvää kehitystä ja kokeiluja.

Venäjän sotatoimien ja pakotteiden vaikutusten huomioiminen

Venäjän sotatoimet vaikuttavat jo suuresti alueen elinkeinoelämään ja tulevaisuuden näkymiin. Hintojen nousua on hillittävä. Energiaomavaraisuutta on lisättävä.

Elintarviketuotannon tukitoimenpiteitä on lisättävä, jotta alkutuotannon määrä ja laatu pysyy riittävällä tasolla kotimaisen huoltovarmuuden turvaamiseksi ja kannattavan viennin kehittämiseksi.

Yrityksille etsitään uusia markkinoita, jotka tukevat ympäristömaakunnan monipuolisia tavoitteita.

Alueen huoltovarmuus on turvattava, jotta aluetalous ja yhteiskunta toimii myös poikkeusoloissa, elinkeinoelämä pysyy toimintakykyisenä ja asukkailla on hyvä arki.

Valtio tukee alueita alkutuotannon- ja energiaomavaraisuuden vahvistamisessa sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistämässä.

Lisätietoja

maakuntajohtaja **Niina Pautola-Mol**
niina.pautola-mol@paijat-hame.fi
puh. 044 077 3010

edunvalvontajohtaja **Antti Kalliomaa**
antti.kalliomaa@paijat-hame.fi
puh. 040 547 7157